

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 177/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou Mgr. Katarínou Pastorkovou, advokátska kancelária, Skuteckého 6, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b), c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 123/2016 a jeho uznesením z 9. marca 2017 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tdo 72/2017 a jeho uznesením z 13. decembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. marca 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b), c) a d) Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 123/2016 a jeho uznesením z 9. marca 2017 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tdo 72/2017 a jeho uznesením z 13. decembra 2017. Sanost’ bola odovzdaná na poštovú prepravu 2. marca 2018.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) . k. 1 T 44/2014-397 zo 6. júla 2016 bol sťažovateľ uznaný vinným zo zločinu lúpeže podľa  188 ods. 1 a 2 písm. b) a c) v spojení s  138 písm. a) Trestného zákona, za o mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupnom strázenia.

Proti rozsudku okresného súdu, a to proti jeho výroku o uloenom treste, podal sťažovateľ odvolanie s tým, že sa pri ukladaní trestu mal aplikovať  39 ods. 1 Trestného zákona.

Uznesením krajského súdu . k. 5 To 123/2016-428 z 9. marca 2017 bolo odvolanie saovateľa proti rozsudku okresného súdu zamietnuté.

Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodu, že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, ako aj z dôvodu, že krajský súd rozhodol v nezákonnom zložení.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tdo 72/2017 z 13. decembra 2017 bolo dovolanie saovateľa proti uzneseniu krajského súdu odmietnuté.

Podľa názoru saovateľa uzneseniami najvyššieho súdu a krajského súdu, ale aj postupom okresného súdu bolo porušené jeho právo na obhajobu tým, že sa nevykonali dôkazy ním navrhnuté, a to výsluch znalcov MUDr. [REDACTED] a MUDr. [REDACTED], výsluch saovateľa ako obvineného navrhnutý na hlavnom pojednávaní 19. januára 2015, ako aj dôkazy v zmysle podanej obžaloby. Vykonanie dôkazov a vyjadrenie saovateľa k nim pritom mohlo prispieť k dosiahnutiu objektívneho a spravodlivého výsledku trestného konania.

Na hlavnom pojednávaní konanom 1. decembra 2014 bol sťažovateľ poučený o svojom práve urobiť niektoré z vyhlásení v zmysle  257 ods. 1 písm. a) až c) Trestného

poriadku. Sťažovateľ však využil svoje právo a žiadne z uvedených vyhlásení neurobil. Zároveň využil aj právo nevypovedať.

Vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku urobil až na ďalšom hlavnom pojednávaní konanom 19. januára 2015. Z tohto dôvodu je možné takéto vyhlásenie považovať len za jeho výpoveď. Nebolo na mieste, aby súd takéto vyhlásenie prijal v zmysle § 257 ods. 7 Trestného poriadku a malo sa vykonať dokazovanie v celom rozsahu, teda aj dokazovanie týkajúce sa preukázania viny (nielen dokazovanie v súvislosti s výrokom o treste a náhrade škody). Mali byť vykonané všetky dôkazy v zmysle obžaloby a dôkazy navrhované obhajobou s tým, aby sa k nim sťažovateľ mohol následne vyjadriť.

Najvyšší súd v uznesení uviedol, že bez akýchkoľvek pochybností je preukázané, že právo sťažovateľa na obhajobu nebolo v žiadnom smere porušené. Sťažovateľ, aj keď menil obhajcov, v každom štádiu trestného konania mal obhajcu, tento sa aktívne zúčastňoval na úkonoch a sťažovateľovi poskytol právnu pomoc. O všetkých návrhoch sťažovateľa a obhajcu bolo ešte pred vyhlásením rozsudku rozhodnuté. Najvyšší súd považuje prijaté vyhlásenie sťažovateľa, ako aj vykonané dokazovanie za zákonné.

Sťažovateľ je však opačného názoru. V dovolacom konaní napádal to, že okresný súd nemal prijať jeho vyhlásenie postupom podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku, ale mal vykonať dokazovanie v celom rozsahu, teda aj dokazovanie týkajúce sa preukázania viny.

Po tom, čo na začiatku prvého hlavného pojednávania konaného 1. decembra 2014 sťažovateľ žiadne z vyhlásení podľa § 257 Trestného poriadku neurobil a ani nevypovedal, došlo následne k čítaniu jeho výpovede z prípravného konania a jeho obhajca navrhol vypočuť jedného zo znalcov a prečítať ich znalecké posudky. Následne okresný súd s cieľom vypočutia svedkov odročil hlavné pojednávanie na 19. január 2015. Práve na tomto ďalšom hlavnom pojednávaní urobil sťažovateľ vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, ktoré podľa jeho názoru okresný súd nemal prijať. Nedošlo teda k vráteniu veci prokurátorovi na konanie o dohode o vine a treste, ako uvádza najvyšší súd v dovolacom uznesení, pretože v skutočnosti sťažovateľ urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

Dokazovanie na hlavnom pojednávaní sa v zmysle Trestného poriadku začína výsluchom obvineného a pokiaľ tento odmietne vypovedať, prečíta sa zápisnica o jeho

výpovedi z prípravného konania tak, ako to bolo aj v tomto prípade. Z toho je teda zrejmé, že vyhlásenie sťažovateľa podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sa uskutočnilo až po začatí dokazovaní a nemožno sa preto stotožniť s konštatovaním najvyššieho súdu, že vyhlásenie bolo urobené ešte pred dokazovaním.

Najvyšší súd konštatuje, že vzhľadom na prijaté vyhlásenie sťažovateľa bol tento uznaný vinným zo spáchania skutku a po vykonaní dôkazov k výroku o treste bol odsúdený. Sťažovateľ s týmto názorom nesúhlasí a trvá na tom, že jeho vyhlásenie okresný súd nemal prijať, a preto neobstojí ani názor najvyššieho súdu, podľa ktorého proti takémuto výroku o vine nie je dovolanie prípustné. V skutočnosti výrok o vine bol napadnuteľný dovolaním, a to vo vzťahu k všetkým uplatneným dovolacím dôvodom.

Hoci najvyšší súd v odôvodnení dovolacieho uznesenia uvádza, že dovolanie bolo odmietnuté ako neprípustné [§ 382 písm. f) Trestného poriadku], zatiaľ z výroku uznesenia vyplýva, že dovolanie bolo odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, teda preto, že je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

V rámci odvolacieho konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 5 To 123/2016 došlo aj k porušeniu práva sťažovateľa na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny.

Predkladacia správa s odvolaním sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu bola krajskému súdu doručená 26. októbra 2016. Sudkyňa Mgr. Ferencziová 28. októbra 2016 oznámila, že je vylúčená z rozhodovania v odvolacom konaní, lebo v tejto veci rozhodovala ešte ako sudkyňa okresného súdu.

Dňa 16. februára 2017 sa konalo verejné zasadnutie o odvolaní na krajskom súde v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Tencera a sudcov JUDr. Žovinca a JUDr. Kresla. Verejné zasadnutie bolo odročené. Na ďalšom verejnom zasadnutí konanom 9. marca 2017 bolo rozhodnuté o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu, a to v senáte zloženom z predsedu JUDr. Tencera a sudcov JUDr. Žovinca a JUDr. Klčovej.

Sťažovateľ poukazuje na bod 15 všeobecných zásad a pravidiel zapisovania a prideľovania vecí platných na všetkých úsekoch krajského súdu pre rozvrh práce na rok 2016 (účinný ku dňu oznámenia Mgr. Ferencziovej o jej vylúčení), podľa ktorého zastupovanie predsedu senátu a sudcov príslušného trestného oddelenia, ak tomu nebudú

brániť okolnosti uvedené v niektorom z bodov 1 až 12 všeobecných zásad, sa bude riadiť podľa číselného poradia sudcov nachádzajúceho sa v príslušnej tabuľke tvoriacej súčasť rozvrhu práce na trestnom úseku. Rovnaká úprava platila aj ku dňu konania verejného zasadnutia 16. februára 2017 a 9. marca 2017.

Na základe uvedeného ustanovenia sa malo určiť zákonné zloženie senátu, kde prvým zastupujúcim sudcom za Mgr. Ferencziovú mala byť JUDr. Stanislavská. Podľa názoru sťažovateľa totiž bolo treba vychádzať zo stavu ku dňu vzniku zákonnej prekážky na strane Mgr. Ferencziovej a k tomuto dňu určiť zákonné zloženie senátu.

Napriek tomu senát 16. februára 2017 konal v zložení JUDr. Tencer, JUDr. Žovinec a JUDr. Kresl, postupujúc podľa bodu 17 všeobecných zásad a pravidiel zapisovania a prideľovania vecí platných na všetkých úsekoch krajského súdu pre rozvrh práce na rok 2017, keďže v tom čase bol prvým zastupujúcim sudcom v poradí JUDr. Kresl. Takýto postup považuje sťažovateľ za nesprávny.

Pokiaľ aj krajský súd určil zákonné zloženie senátu ku dňu verejného zasadnutia 16. februára 2017 (nie teda ku dňu oznámenia o vylúčení Mgr. Ferencziovej), takéto zloženie senátu opätovne 9. marca 2017 zmenil a rozhodoval v senáte zloženom z JUDr. Tencera, JUDr. Žovinca a JUDr. Klčovej, hoci zákonný senát by mal byť zložený z JUDr. Tencera, JUDr. Žovinca a JUDr. Kresla.

Dôvod nahradenia JUDr. Kresla JUDr. Klčovou v spise nebol zo strany riadiaceho predsedu senátu uvedený, čo sťažovateľovi neumožnilo preveriť, či jeho vec bola pridelená zákonnému sudcovi.

V tejto súvislosti najvyšší súd v dovolacom uznesení uvádza, že na nezákonnosť zloženia senátu, ktorému bola vec generátorom pridelená, nemožno usudzovať iba z toho, že o zmene v zložení senátu nie je v spise žiadne rozhodnutie. Aj podľa najvyššieho súdu táto zmena mala byť v spise vyznačená na podklade rozhodnutia riadiaceho predsedu senátu, avšak ide o formálny nedostatok administratívneho charakteru.

S takýmto názorom najvyššieho súdu sťažovateľ nesúhlasí, lebo pokiaľ nie je v spise založené rozhodnutie o zmene v zložení senátu a jeho dôvody, nie je možné zmenu zloženia senátu preskúmať a preveriť, či bol dodržaný ústavný princíp zákonného sudcu, ktorý predstavuje pre strany konania záruku v tom, že na rozhodnutie veci sú povolané súdy

a sudcovia podľa vopred určených zásad tak, aby bola zachovaná zásada pevného prideľovania súdnej agendy a aby bol vylúčený výber súdu a sudcov na konkrétny prípad. Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo za účelový.

Pokiaľ najvyšší súd uvádza, že nezákonnosť zloženia senátu musí byť podložená zistením, že k takémuto zloženiu došlo s cieľom dosiahnuť iné než zákonné rozhodnutie vo veci samej, treba uviesť, že to je už materiálne preukazovanie nezákonnosti novozloženého senátu. Takýto postoj najvyššieho súdu je popretím ústavného práva na zákonného sudcu, pretože zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte, a preto nie je potrebné materiálne preukazovať nezákonné zloženie senátu.

Pokiaľ najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 459/2017 zo 4. júla 2017, sťažovateľ uvádza, že rozhodujúce okolnosti veci posudzovanej ústavným súdom boli iné, než v teraz pertraktovanom prípade.

Najvyšší súd si vyžiadal rozhodnutia o zmenách v senáte a ich dôvody. Zo stanoviska predsedu senátu JUDr. Tencera z 28. novembra 2017 vyplýva, že senát postupoval v zmysle rozvrhu práce k 16. februáru 2017, kedy JUDr. Kresl bol prvý zastupujúci sudca, a k 9. marcu 2017, kedy JUDr. Klčová bola ako druhá zastupujúca. O zastupovaní sa nerozhodovalo opatrením, ale vychádzalo sa z § 32 tretej vety a § 31 ods. 3 Trestného poriadku, k čomu bol predložený zoznam pojednávaní v uvedených dňoch. Tieto ustanovenia však riešia iba vylúčenie Mgr. Ferencziovej, čo konštatuje aj najvyšší súd, ale bližšie sa k zákonnosti zloženia senátu nevyjadruje.

Pokiaľ krajský súd určil zákonné zloženie senátu ku dňu verejného zasadnutia 16. februára 2017 (JUDr. Tencer, JUDr. Žovinec, JUDr. Kresl), potom zákonným senátom mal byť tento senát aj 9. marca 2017.

Podľa názoru sťažovateľa dôvod nahradenia JUDr. Kresla JUDr. Klčovou (náhla prekážka zákonného sudcu, dlhodobá prekážka zákonného sudcu, jeho vylúčenie a pod.) sa mal nachádzať v spise. Zákonné dôvody zmeny zloženia senátu nesmie rozvrh práce obchádzať a zo stanoviska JUDr. Tencera z 28. novembra 2017 sa nedajú jednoznačne

určiť. JUDr. Tencer sa bez ďalšieho odvoláva len na rozvrh práce k 16. februáru 2017 a k 9. marcu 2017 a poukazuje na § 32 tretiu vetu a § 31 ods. 3 Trestného poriadku, ktoré však riešia iba vylúčenie Mgr. Ferencziovej. Vzhľadom na zákonnú úpravu, ktorá stanovuje rôzny procesný postup v prípadoch rôznych prekážok, nesmie rozvrh práce tento zákonný postup obchádzať. JUDr. Tencerom predložený zoznam pojednávanií v uvedených dňoch bez riadneho odôvodnenia a preukázania zákonnej zmeny v zložení senátu podľa sťažovateľa nepostačuje.

Zo spisu, zo stanoviska JUDr. Tencera, ale ani z dovolacieho uznesenia najvyššieho súdu nevyplýva (v rozpore s požiadavkou spravodlivosti a transparentnosti súdneho konania a právom obvineného na zákonného sudcu), aká zákonná prekážka bránila JUDr. Kreslovi v účasti na verejnom zasadnutí 9. marca 2017, resp. z akého dôvodu bol nahradený iným sudcom.

Podľa názoru sťažovateľa v dôsledku nepreukázania opodstatnenosti dôvodov na vykonanie zásahu do rozvrhu práce je možné prijať záver, že cieľom tohto zásahu bolo účelovo „vymeniť“ člena senátu a takýto zásah do rozvrhu práce je ústavne nekonformný. Sťažovateľ ďalej zdôrazňuje, že najvyšší súd sa vôbec nevysporiadal s otázkou, prečo sa JUDr. Stanislavská nestala zákonnou sudkyňou, keď podľa neho ku dňu vzniku zákonnej prekážky na strane Mgr. Ferencziovej bolo treba určiť zákonné zloženie senátu. Rovnako najvyšší súd nedostatočne zdôvodnil, prečo sa JUDr. Kresl nestal napokon zákonným sudcom.

2.1 Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, čl. 50 ods. 2, 3 Ústavy SR, základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1, 2 Ústavy SR a podľa čl. 38 ods. 1, 2 Listiny základných práv a slobôd, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, 2, 3 písm. b/, c/, d/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením a konaním Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Tdo 72/2017 z 13.12.2017 porušené boli.

2. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, čl. 50 ods. 2, 3 Ústavy SR, základné právo nebyť odňatý

zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1, 2 Ústavy SR a podľa čl. 38 ods. 1, 2 Listiny základných práv a slobôd, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, 2, 3 písm. b/, c/, d/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením a konaním Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5To/123/2016 z 09. 03. 2017 porušené boli.

3. Ústavný súd SR zrušuje Rozhodnutia – 1. Najvyššieho súdu SR 6Tdo 72/2017 z 13.12.2017 2. Uznesenie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5To 123/2016 zo dňa 09.03.2017 a vracia im vec na ďalšie konanie a prikazuje, aby sťažovateľ bol neodkladne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu.

4. Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie v sume 6 000 € (slovom šesťtisíc eur), ktoré je Najvyšší súd SR/Krajský súd v Trnave povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

3. Z rozsudku okresného súdu č. k. 1 T 44/2014-397 zo 6. júla 2016 vyplýva, že ním bol sťažovateľ uznaný za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. b) a c) v spojení s § 138 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov.

Skutok, za ktorý bol odsúdený, spočíva v tom, že 3. júna 2013 o 14.52 h prišiel do pobočky Tatra banky v [REDAKOVANÉ], kde najprv pristúpil k priehradkám č. 1 a č. 2 a pištoľou namieril na pracovníčky pobočky [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktoré vyzval na vydanie finančnej hotovosti. Keď mu oznámili, že hotovosťou nedisponujú, prešiel k priehradke rýchlej obsluhy, kde tiež namieril pištoľ na pracovníčku [REDAKOVANÉ] a vyzval ju na vydanie celej finančnej hotovosti z pokladne. Na to mu táto po aktivovaní časového spínača zámku pokladne a zároveň aj signalizácie prepadu z pokladne vydala hotovosť vo výške 7 800 € v bankovkách rôznych nominálnych hodnôt. Tieto si vložil do prinesenej igelitovej tašky a následne chcel priestory pobočky banky opustiť príchodovou cestou, avšak vtedy vstúpili do bankového priestoru členovia zásahovej jednotky, ktorí ho spacificovali. Odcudzením finančnej hotovosti bola Tatra banke spôsobená škoda vo výške 7 800 €.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že sťažovateľ na hlavnom pojednávaní urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, že sa cíti byť vinný

zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe s tým, že trestný čin oľutoval. Keďže okresný súd prijal vyhlásenie sťažovateľa, dokazovanie týkajúce sa skutku uvedeného v obžalobe nevykonal, vykonal len dôkazy súvisiace s výrokom o treste. Sťažovateľ sa na hlavnom pojednávaní ku skutku bližšie nevyjadril. Okresnému súdu však zaslal list, v ktorom uviedol, že nevie popísať, čo sa stalo, a nevie si to vysvetliť. Uviedol tiež, že sa nechce zbaviť zodpovednosti a že kvôli svojim dvom synom by už nič podobné neurobil.

4. Z uznesenia krajského súdu č. k. 5 To 123/2016-428 z 9. marca 2017 vyplýva, že ním bolo zamietnuté odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 1 T 44/2014 zo 6. júla 2016.

Podľa konštatovania krajského súdu sťažovateľ podal odvolanie týkajúce sa výroku o uloženom treste a domáhal sa uloženia trestu v nižšej výmere podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, keďže podľa neho použitie tohto zmiernovacieho ustanovenia je plne opodstatnené.

Podľa názoru krajského súdu okresný súd pri ukladaní trestu nepochybil, keď rozhodol po zvážení všetkých kritérií, náležitým spôsobom sa vysporiadal s možnosťou uloženia trestu za použitia zmiernujúceho § 39 ods. 1 Trestného zákona.

5. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tdo 72/2017 z 13. decembra 2017 vyplýva, že ním podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 5 To 123/2016 z 9. marca 2017.

Podľa konštatovania najvyššieho súdu sťažovateľ podal dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Dovolacia námietka, že krajský súd rozhodol v nezákonnom zložení [písm. b)] spočívala v tom, že v zmysle rozvrhu práce krajského súdu na rok 2016 ku dňu oznámenia o vylúčení Mgr. Ferencziovej sa namiesto nej mala stať členkou senátu ako prvá zastupujúca v poradí JUDr. Stanislavská. Napriek tomu na verejnom zasadnutí 16. februára 2017 rozhodoval senát v zložení JUDr. Tencer, JUDr. Žovinec a JUDr. Kresl a na ďalšom verejnom zasadnutí 9. marca 2017 už namiesto JUDr. Kresla bola v senáte JUDr. Klčová. Pritom dôvod zmeny v zložení senátu zo spisu nevyplýva. Dovolacia námietka, že postupom okresného súdu bolo zásadným spôsobom porušené právo sťažovateľa na obhajobu [písm. c)] spočívala v tom, že okresný súd nevykonal dôkazy navrhnuté obhajcom sťažovateľa, hoci sťažovateľ až na druhom hlavnom pojednávaní (teda už po vykonaní niektorých dôkazov) urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1

písm. b) Trestného poriadku, a preto okresný súd takéto vyhlásenie nemal v zmysle § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijať. Bolo preto nevyhnuté vykonať dokazovanie v celom rozsahu, teda aj dokazovanie týkajúce sa preukázania viny (nielen týkajúce sa trestu či náhrady škody).

Podľa ďalšieho konštatovania najvyššieho súdu zo spisu okresného súdu sp. zn. 1 T 44/2014 vyplýva, že od vznesenia obvinenia (4. júna 2013) sťažovateľa obhajoval ním zvolený obhajca JUDr. [REDAKOVANÉ], potom v ďalšom ho obhajovala JUDr. [REDAKOVANÉ] a napokon JUDr. [REDAKOVANÉ]. Na hlavnom pojednávaní 1. decembra 2014 sťažovateľ uviedol, že nechce uzatvoriť dohodu o vine a treste, momentálne nechce zaujať stanovisko k obžalobe, nebude sa vyjadrovať k otázkam podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku a nebude vypovedať. Na hlavnom pojednávaní 19. januára 2015 v prítomnosti všetkých procesných strán na návrh obhajcov a so súhlasom prokurátora okresný súd umožnil sťažovateľovi urobiť vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovateľ v rámci neho uviedol, že sa cíti byť vinný a úprimne ľutuje, čo sa stalo. Na všetky otázky podľa § 333 ods. 3 Trestného poriadku odpovedal „áno“. Prokurátor, obhajca a zástupca poškodeného zhodne navrhli vyhlásenie sťažovateľa prijať. Následne okresný súd podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku vyhlásenie prijal s tým, že vykoná iba dokazovanie týkajúce sa výroku o treste. Na hlavnom pojednávaní 6. júla 2016 obhajca sťažovateľa v záverečnej reči uviedol, že vzhľadom na vyjadrenia sťažovateľa a jeho priznanie sa nebude vyjadrovať k otázke viny a v ďalšom sa zaoberal len skutočnosťami majúcimi vzťah k výroku o treste, k čomu sa pripojil aj sťažovateľ. Po vyhlásení rozsudku sťažovateľ po porade s obhajcom podal odvolanie, avšak bez toho, aby to bližšie konkretizoval. V dôvodoch odvolania z 27. septembra 2016 podaných prostredníctvom obhajkyne napadol len výšku trestu s poukazom na to, že predtým urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Spis okresného súdu spolu s odvolaním bol 26. októbra 2016 zaslaný krajskému súdu a vec bola elektronicky pridelená do senátu 5 To a vedená pod sp. zn. 5 To 123/2016. Sudkyňa tohto senátu Mgr. Ferencziová 28. októbra 2016 oznámila, že je z prejednávania a rozhodovania tejto veci vylúčená, lebo ju na prvom stupni ako sudkyňa prejednávala a rozhodla. Verejné zasadnutie krajského súdu 16. februára 2017 sa konalo pred senátom v zložení JUDr. Tencer, JUDr. Žovinec a JUDr. Kresl a bolo odročené. Na ďalšom verejnom zasadnutí 9. marca 2017 senát zložený z JUDr. Tencera, JUDr. Žovinca a JUDr. Klčovej rozhodol

o zamietnutí odvolania sťažovateľa. Stalo sa tak po tom, čo sa k veci vyjadrili prokurátor, obhajca a sťažovateľ a obhajoba poukázala iba na dôvody odvolania a nič viac neuviedla.

Podľa názoru najvyššieho súdu uvedené fakty preukazujú bez akýchkoľvek pochybností, že právo sťažovateľa na obhajobu nebolo v žiadnom smere porušené. Aj keď menil obhajcov, v každom štádiu trestného konania mal obhajcu, ktorý sa aktívne zúčastňoval úkonov a poskytoval sťažovateľovi právnu pomoc. Súd nie je oprávnený hodnotiť kvalitu a kvantitu tejto obhajoby (to prislúcha výlučne sťažovateľovi). O všetkých návrhoch sťažovateľa a obhajcu bolo ešte pred vyhlásením rozhodnutia vo veci samej rozhodnuté. Prijaté vyhlásenie sťažovateľa je zákonné a rovnako tak aj vykonané dokazovanie. Ustanovenie § 257 Trestného poriadku je do zákona včlenené ihneď po začatí hlavného pojednávania a pred výsluchom obvineného. Na začiatku prvého hlavného pojednávania sa sťažovateľ odmietol vyjadriť k obžalobe a k poučeniu podľa § 257 Trestného poriadku a zároveň sa rozhodol nevypovedať. Na ďalšom hlavnom pojednávaní obhajca uviedol, že sťažovateľ chce urobiť vyhlásenie, čo okresný súd akceptoval. Udialo sa to ešte pred dokazovaním a tomuto postupu okresného súdu nemožno nič vytknúť, naopak, v maximálnej možnej miere poskytol sťažovateľovi priestor na uplatnenie práva na obhajobu. Podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe, je toto vyhlásenie neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním, ale ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku dôvody dovolania podľa ods. 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom. Podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. V posudzovanom prípade je dovolaním napadnutý rozsudok okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu, ktorým bol sťažovateľ po prijatí jeho vyhlásenia v zmysle § 257 ods. 5 Trestného poriadku uznaný vinným. Zákon proti takémuto výroku o vine nepripúšťa dovolanie.

Napriek uvedenému najvyšší súd konštatuje, že vec sťažovateľa na krajskom súde bola elektronicky zákonne pridelená do senátu 5 To, čo sťažovateľ v dovolaní ani nenamietal. Argumentoval iba tým, že sudkyňa JUDr. Klčová bola v jeho veci do senátu

nesprávne zaradená. Ide o mylný názor. Uvedená sudkyňa ako členka senátu 5 T vo veci sťažovateľa rozhodovala o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby, čo zo strany obhajoby nebolo namietané. JUDr. Klčová podľa rozvrhu práce krajského súdu na rok 2016 bola zaradená do senátov 5 T rozhodujúcich o sťažnostiach, ale aj o odvolaniach procesných strán. Vec teda nebola do senátu 5 T zaradená účelovo, ale náhodným výberom – generátorom, ako to zákon predpokladá. Na nezákonnosť zloženia senátu, ktorému bola vec generátorom pridelená, nemožno usudzovať iba z toho, že o zmene v zložení senátu nie je v spise žiadne rozhodnutie. Aj podľa najvyššieho súdu táto zmena mala byť v spise vyznačená na podklade rozhodnutia riadiaceho predsedu senátu. Ide však o formálny nedostatok administratívneho charakteru. Nezákonnosť zloženia senátu musí byť podložená zistením, že k takémuto zloženiu senátu došlo s cieľom dosiahnuť iné, než zákonné rozhodnutie vo veci samej. V takom prípade by už išlo o materiálne preukázanie nezákonnosti takéhoto novozloženého senátu. Tieto závery sú súladné s rozhodovacou praxou ústavného súdu (napr. uznesenie sp. zn. III. ÚS 459/2017 zo 4. júla 2017).

Najvyšší súd si vyžiadal rozhodnutia a dôvody zmien v senáte. Zo stanoviska predsedu senátu JUDr. Tencera z 28. novembra 2017 vyplýva, že senát postupoval v zmysle rozvrhu práce k 16. februáru 2017, kedy JUDr. Kresl bol ako prvý zastupujúci sudca, a k 9. marcu 2017, kedy JUDr. Klčová bola ako druhá zastupujúca. O zastupovaní sa nerozhodovalo opatrením, ale sa vychádzalo z § 32 tretej vety a § 31 ods. 3 Trestného poriadku, k čomu bol predložený zoznam pojednávaní v uvedených dňoch. Tieto ustanovenia však riešia iba vylúčenie sudkyne Mgr. Ferencziovej.

III.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

8. Sťažovateľ predovšetkým namieta, že okresný súd pochybil, keď postupom podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijal jeho vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pretože k tomuto vyhláseniu nedošlo na prvom hlavnom pojednávaní pred začatím dokazovania, ale až na ďalšom hlavnom pojednávaní už po vykonaní niektorých dôkazov. Z tohto dôvodu bolo povinnosťou okresného súdu vykonať všetky dôkazy potrebné pre posúdenie viny sťažovateľa, teda nielen dôkazy potrebné v súvislosti s rozhodovaním o treste, resp. o náhrade škody. Ďalej namieta, že krajský súd nerozhodol v správnom zložení senátu, lebo po oznámení Mgr. Ferenciovej o jej vylúčení mala sa namiesto nej ako prvá náhradníčka stať členkou senátu JUDr. Stanislavská, a nie JUDr. Kresl, ktorý bol prvým náhradníkom až neskôr (v čase konania verejného zasadnutia o odvolaní). Celkom bez vysvetlenia zostalo, prečo na ďalšom verejnom zasadnutí namiesto JUDr. Kresla bola v senáte JUDr. Klčová. Pritom zo súdneho spisu vôbec nevyplývajú dôvody zmeny senátu medzi prvým a druhým verejným zasadnutím.

9. Tú časť sťažnosti, ktorá pre porušenie označených práv sťažovateľa podľa ústavy, listiny a dohovoru smeruje proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 123/2016 a jeho uzneseniu z 9. marca 2017, treba považovať za neprípustnú.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu

jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku po prednesení obžaloby predseda senátu poučí obžalovaného o jeho práve urobiť niektoré z vyhlásení, že a) je nevinný, b) je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe, c) nepopiera spáchanie skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe.

Podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobil vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie o vine, ako aj súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c).

Podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku súd po vyhlásení obžalovaného podľa odseku 5 rozhodne uznesením, či toto vyhlásenie obžalovaného prijíma alebo neprijíma.

V zásade platí, že pokiaľ obžalovaný v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku vyhlási, že je vinný a súd toto jeho vyhlásenie prijme, nemôže už toto vyhlásenie odvolať a proti výroku o vine nemôže podať odvolanie, ale ani dovolanie okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Hoci sťažovateľ v dovolaní a v sťažnosti podanej ústavnému súdu namietal, že s jeho oneskoreným vyhlásením okresný súd nesmel súhlasiť, a preto proti výroku rozsudku okresného súdu o vine bolo správne prípustné odvolanie, ako aj dovolanie, v skutočnosti odvolanie nepodal, pretože podané odvolanie smerovalo iba proti výroku o treste s výslovným poukazom na to, že svoju vinu uznal. Sťažovateľ teda v riadnom opravnom prostriedku, ktorý podľa jeho vlastného presvedčenia mal k dispozícii, nenamietal uznanie viny na základe vyhlásenia podľa § 257 Trestného poriadku a rovnako nenamietal nedostatočné zistenie skutkového stavu nevykonaním všetkých ním a obžalobou

navrhnutých dôkazov. Znamená to, že sťažovateľ nevyužil účinný prostriedok nápravy namietaného porušenia práv v konaní pred všeobecnými súdmi, ktorý podľa vlastného presvedčenia mal k dispozícii. To zakladá neprípustnosť tejto časti sťažnosti. Treba tiež dodať, že sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že odvolanie proti výroku o vine rozsudku okresného súdu nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa a preto ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Rovnaké závery sa vzťahujú aj na námietku nesprávneho obsadenia senátu krajského súdu rozhodujúceho o odvolaní sťažovateľa. Sťažovateľ zastúpený obhajcom ako kvalifikovaným právnym zástupcom už na verejnom zasadnutí 16. februára 2017 musel zistiť, že v senáte nezasadá sudkyňa JUDr. Stanislavská, ale sudca JUDr. Kresl. Tak isto na ďalšom verejnom zasadnutí 9. marca 2017 musel zistiť, že namiesto JUDr. Kresla zasadá v senáte JUDr. Klčová. Sťažovateľovi preto nič nebránilo nesprávne zloženie senátu na niektorom z týchto verejných zasadnutí namietat', čo sa však nestalo, a preto ani v tomto prípade sťažovateľ nevyužil zákonnú možnosť namietat' proti porušeniu práva na zákonného sudcu s obdobnými následkami, ako sú už uvedené.

10. Sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tdo 72/2017 a jeho uznesení z 13. decembra 2017 treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

10.1 O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

10.2 Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

10.3 Podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Podnet podľa odseku 3 nemožno použiť na podanie dovolania, ak ho podala osoba uvedená v § 369 ods. 2 alebo 5, namietaná okolnosť bola tejto osobe známa už v pôvodnom konaní a nebola namietaná najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zřejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

10.4 Z už uvedených skutočností je zřejmé, že sťažovateľ uviedol ako dôvody dovolania § 371 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. V oboch týchto prípadoch platí, že

takéto dôvody nemožno použiť, ak namietané okolnosti boli dovolateľovi známe už v pôvodnom konaní, no napriek tomu ich najneskôr v odvolacom konaní nenamietal.

Je nepochybné, že namietané nesprávne prijatie vyhlásenia o vine a z toho plynúce nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov bolo sťažovateľovi známe už v pôvodnom konaní, no napriek tomu to v odvolacom konaní nenamietal. Rovnako je zrejmé aj to, že už v priebehu odvolacieho konania mu muselo byť tvrdené nesprávne obsadenie odvolacieho senátu známe, avšak ani v tomto prípade to pred krajským súdom nenamietal.

Za uvedeného stavu podľa názoru ústavného súdu obstoí záver najvyššieho súdu, podľa ktorého dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné [§ 382 písm. f) Trestného poriadku]. Uplatnené dovolacie dôvody totiž nebolo možné použiť, čo zakladá neprípustnosť podaného dovolania.

Možno urobiť záver, že argumentácia najvyššieho súdu je dostatočná a presvedčivá a nejaví známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti.

Na uvedených záveroch nič nemení skutočnosť, že medzi výrokom uznesenia najvyššieho súdu a jeho odôvodnením je rozpor, pretože podľa výroku uznesenia bolo dovolanie odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (pre nesplnenie dôvodov dovolania), zatiaľ čo podľa odôvodnenia bolo dovolanie odmietnuté podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku (ako neprípustné). Z argumentácie najvyššieho súdu je nepochybné, že v skutočnosti bolo dovolanie odmietnuté pre neprípustnosť podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku a zrejme len technickou chybou je vo výroku uznesenia uvedené ustanovenie § 382 písm. c) Trestného poriadku.

11. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2018